



## УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ  
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

29 лістапада 2010 года, № 18-19 (2034-2035)

ПАДЗЕЯ

## УСЕБЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ СХОД

У нашай краіне 6–7 снежня ў чацвёрты раз пройдзе Усебеларускі народны сход. Сярод дэлегатаў ад Маскоўскага раёна сталіцы на гэта лёсавызначальнае мерапрыемства абраны і два прадстаўнікі БДУ – рэктар акадэмік **Сяргей АБЛАМЕЙКА** і моладзевы актывіст **Рыгор ПАСРЭДНІК**. Мы пацікавіліся, якія спадзяванні яны маюць у сувязі з гэтай падзеяй.

**Акадэмік Сяргей Абламейка:**

Як і тры папярэднія, гэты Усебеларускі сход праводзіцца на мяжы пяцігодкаў, і на ім разглядаюцца вынікі развіцця краіны за справядны перыяд: што дасягнута, што, можа, не атрымалася зрабіць. І, вядома ж, прымаецца план на наступны тэрмін. Адпаведныя палажэнні былі выкладзены для ўсенароднага абмеркавання.

Мяне як кіраўніка ўніверсітэта цікавяць перш за ўсё навука і адукацыя. Прыемна, што дзяржава надае вялікую ўвагу інавацыйнаму развіццю краіны і ў апублікаваным плане прадугледжвае выдаткоўваць на гэтыя сферы больш грошай. І гэта правільна, таму што Беларусь можа падымаць канкурэнтаздольнасць тавараў, павялічваць экспарт і паляпшаць краінавы рэйтынг менавіта за кошт новых тэхналогій, новых вытворчасцяў. А гэта магчыма толькі дзякуючы навуковым распрацоўкам, дзякуючы інтэлекту нацыі, дзякуючы кадрам, якія мы рыхтуем. Таму будучае павелічэнне фінансавання адукацыі і навукі для нас вельмі прыемны і важны факт.

Мы ва ўніверсітэце распрацавалі сваю праграму развіцця на пяць гадоў, якая будзе зацвярджацца 30 лістапада на пашыраным Вучоным савеце БДУ. Яна размяшчалася на ўнутраным сайце для абмеркавання і прайшла ўзгадненне ў падраздзяленнях універсітэта. У гэтай праграме мы вызначылі нашы стратэгіі ва ўсіх сферах жыццядзейнасці ўніверсітэта. Нам трэба было расставіць акцэнты ў адукацыйным працэсе, зыходзячы са зніжэння колькасці абітурыентаў у найбліжэйшай перспектыве. Улічваючы гэтыя абставіны, прадугледжана ўнутранае пераразмеркаванне спецыяльнасцяў, увядзенне новых спецыяльнасцяў, а таксама ўдасканаленне сістэмы павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў і некаторыя іншыя захады. Вызначаны напрамкі развіцця навуковай дзейнасці ўніверсітэта, паляпшэння матэрыяльна-тэхнічнай базы, далейшай інфарматызацыі БДУ і многае іншае.

Я спадзяюся, што шырокае абмеркаванне нашай праграмы і намечаныя мэты нададуць новы імпульс для паступовага развіцця ўніверсітэта.

**Рыгор Пасрэднік:**

Моладзь – неад'емная частка грамадства і дзяржавы. Менавіта нам трэба будзе ў будучыні ўвасабляць у жыццё праграму развіцця краіны. І непасрэдным ўдзел у вырашэнні важных дзяржаўных пытанняў – вялікі гонар для мяне як прадстаўніка моладзі і студэнцтва БДУ.

Мэта форуму – абмеркаванне праблем мясцовага і нацыянальнага маштабу і выпрацоўка адзінага меркавання аб перспектывах краіны. Дэлегаты прадстаўляюць усе раёны, гарады, практычна ўсе буйныя працоўныя калектывы краіны, з'яўляюцца вылучэнцамі ўсіх сацыяльных і прафесійных груп Беларусі – людзі, якія канкрэтнымі справамі заслужылі аўтарытэт у нашым грамадстве. Я рады, што змагу нароўні з імі далучыцца да падзеі нацыянальнага ўзроўню, ад якой будзе залежаць, як будзе развівацца наша дзяржава. Нам не толькі аказаны вялікі давер, на нас ускладзена вялікая адказнасць.

Усё пачалося са сходу ўпаўнаважаных Маскоўскага раёна па выбары ўдзельнікаў сходу. Але калі казаць дакладна, то ўсё пачалося нашмат раней: калі я пачаў займацца грамадскім жыццём ва ўніверсітэце. Цяпер у мяне з'явілася магчымасць яшчэ больш адчуць пульс жыцця нашай краіны, непасрэдна паўдзельнічаць ад студэнтаў БДУ, моладзі ў прыняцці глабальных рашэнняў. Будаваць моладзевую палітыку, не ўлічваючы меркавання самой моладзі, не правільна, ды і не атрымаецца. На сход будзе вынесена шмат розных тэм, але пытанні моладзевай палітыкі дзяржавы я лічу для сябе аднымі з самых цікавых і важных. Што ўжо зроблена ў гэтым кірунку, што трэба зрабіць – усё гэта, спадзяюся, будзе разгледжана на сходзе. Упэўнены, што форум прайдзе плённа і карысць ад яго адчуе кожны грамадзянін Беларусі.

НАРОД І ЎЛАДА РАЗАМ  
СКЛАДУЦЬ ПЛАН ПЯЦІГОДКІ

**Звычайна пяцігадовыя праграмы таго, як будзе развівацца эканоміка, прамысловасць, сацыяльная сфера, урад пісаў самастойна. Праект праграмы абмяркоўваўся ў чыноўніцкіх кабінетах, а потым клаўся на стол прэзідэнта. Сёлета ўпершыню праграму на 2011–2015 гады будучы разглядаць на Усебеларускім сходзе, які пройдзе 6–7 снежня.**

Да абмеркавання прыкладнага плана на пяцігодку могуць далучыцца ўсе ахвотныя, і для гэтага створаны ўсе ўмовы. Так, свае прапановы можна дасылаць у пісьмовым выглядзе альбо па электроннай пошце на адрас Міністэрства эканомікі.

Старшыня Мінгарвыканкама Мікалай Ладуцка даў даручэнне стварыць адпаведныя блокі на сайтах Мінгарвыканкама і сайтах адміністрацый раёнаў і штотдзённа абагульняць меркаванні мінчан па праекце Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на 2011–2015 гады.

Дадзенай тэме быў прысвечаны і адзіны дзень інфармавання насельніцтва, які прайшоў 18 лістапада. З асноўнымі палажэннямі праекта працоўныя калектывы сталіцы азнаёмілі кіраўнікі інфармацыйна-прапагандысцкіх груп.

Дарэчы, дасылаць свае прапановы беларусы змогуць і пасля таго, як пройдзе сход. Прапановы прымаюцца да таго часу, пакуль не будзе прынята праграма.

**Вось некаторыя з пунктаў падрыхтаванага дакумента:**

- Даходы насельніцтва вырастуць у 1,7–1,76 раза (да ўзроўню 2010 г.);
- У Беларусі створаць безбар'ернае дзелавое асяроддзе;
- Аграпрамысловы комплекс будзе прадаваць шмат прадукцыі за мяжу і зможа абысціся без дзярждатацый;
- Паменшыцца чарга на кватэры. Па планах, на аднаго беларуса будзе прыпадаць не менш за 27–28 квадратных метраў жылля (цяпер – 24,1);
- Колькасць насельніцтва ў краіне будзе 9,4 млн, а працягласць жыцця з 71 года павялічыцца да 72–73 гадоў;
- Рэальны памер пенсіі па ўзросце вырасце ў 1,8–1,9 раза;
- Стаўка рэфінансавання Нацбанка будзе складаць 6–8% (цяпер – 10,5%);
- Цэны будуць расці не больш чым на 5–6% за год (зараз каля 8–10% – на 2010 г.);
- З 2013 г. для прадпрыемстваў і прадпрыемстваў канчаткова адменены ільготныя цэны на газ і электраэнергію;
- Беларусь увойдзе ў трыццатку краін, найбольш прывабных для замежных інвестыцый;
- Прадаваць за мяжу наша дзяржава будзе больш, чым купляць імпортных тавараў.

**Падрыхтаваў Сяргей ШАФАЛОВІЧ**Чытайце  
ў нумары:

**«БЫЦЬ РЭКТАРАМ –  
СКЛАДАНАЯ ПРАЦА  
З ВЯЛІКАЙ АДКАЗНАСЦЮ»**

Інтэрв'ю з рэктарам акадэмікам Сяргеем АБЛАМЕЙКАМ у рубрыцы «Да 90-годдзя БДУ»

Стар. 2

**МЕДЫЯСФЕРУ  
ПАПОЎНІМ СПЕЦЫЯЛІСТЫ**

У Інстытуце журналістыкі БДУ адбыўся першы выпуск праграмы перападрыхтоўкі па спецыяльнасці «Сродкі масавай інфармацыі»

Стар. 3

**«МЫ СПРЫЯЕМ  
АПТЫМАЛЬНАМУ  
ПРЫМЯНЕННЮ ТАЛЕНТАЎ»**

Дырэктар Рэспубліканскага цэнтра праблем чалавека БДУ Дзмітрый САГАЙДАК распавядае пра псіхафізіялагічныя тэсты па прафарыентацыі студэнтаў

Стар. 5

Весткі  
з рэктарата

У БДУ прайшло выязное пасяджэнне Мінгарвыканкама. Яго ўдзельнікі на чале са сталічным мэрм Мікалаем Ладуцкам наведаль студгарадок БДУ, інтэрнат № 2 і ВСК «Універсітэцкі».

Размову працягнулі ў рэктараце БДУ. Абмяркоўваліся сацыяльна-бытавыя ўмовы, у якіх жывуць студэнты. Удзельнікі выязнога пасяджэння гаварылі таксама пра ўніверсітэцкую сістэму ідэалагічнай і выхаваўчай працы са студэнцкай моладдзю.

\*\*\*

З НАГОДЫ адзінага дня інфармавання 3 лістапада Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Анатоль Рубінаў сустрэўся са студэнтамі юрыдычнага факультэта БДУ.

\*\*\*

ДЭЛЕГАЦЫЯ прадстаўнікоў навуковых і адукацыйных камп'ютарных сетак Еўрапейскага Саюза на чале з начальнікам сектара GEANT і электронных інфраструктур Генеральнага дырэктарата СМІ і інфармацыйнага грамадства Еўрапейскай камісіі Жан-Люкам Дарэлем наведла БДУ 8 лістапада. Адбылася сустрэча з рэктарам акадэмікам Сяргеем Абламейкам, дырэктарам ЦІТ БДУ кіраўніком сеткі BSUnet Юрыем Варатніцкім, а таксама кіраўніцтвам беларускіх навукова-адукацыйных камп'ютарных сетак BASNET і UNIBEL.

Мэта візіту – знаёмства са станам і планами развіцця камп'ютарнай сеткі БДУ BSUnet як асновы для падрыхтоўкі прапаноў па сумесных праектах на конкурсы ў 7 Рамачную праграму ЕС, а таксама ў праграму прыгранічнага супрацоўніцтва Польшча–Беларусь–Украіна, у прыватнасці, па стварэнні інфраструктуры бесправаднага доступу ў ВНУ нашай краіны зінтэграцыяй у міжнародную навукова-адукацыйную сістэму аўтэнтыфікацыі eduoam.

**Паводле інфармацыі  
прэс-службы БДУ**



**Сяргей АБЛАМЕЙКА:**

# «БЫЦЬ РЭКТАРАМ – СКЛАДАНАЯ ПРАЦА З ВЯЛІКАЙ АДКАЗНАСЦЮ»



Фота РИФОР

**Паважаныя чытачы! Прэзентуем вам новую рубрыку да юбілею ўніверсітэта, які будзе адзначацца ў наступным годзе. На працягу года і надалей мы будзем распавядаць пра выдатных асоб нашай альма-матар і слінныя старонкі гісторыі БДУ, пра музеі і дасягненні навукоўцаў, выкладчыкаў і студэнтаў, а таксама пра падрыхтоўку да святкавання знамянальнай даты.**

**Наш першы госць – рэктар акадэмік Сяргей АБЛАМЕЙКА.**

– **Сяргей Уладзіміравіч, якім чынам выглядае праграма святкавання юбілею БДУ? Якіх глабальных змен варта чакаць у хуткім часе?**

– Глобальных, натуральна, ніякіх: у нас нічога карэнным чынам мяняць не трэба. Праграму падрыхтоўкі да 90-годдзя мы прымалі год таму, у ёй распісана, што, на якіх факультэтах і калі будзе рабіцца. Кнігі выдаём з гэтай нагоды, канферэнцыі сёлет праходзяць пад знакам юбілею. Зараз распрацоўваем заключную стадыю падрыхтоўкі, удакладняюцца ўсемагчымыя пытанні: якія мерапрыемствы, дзе і ў якім фармаце будуць праводзіцца, каго на іх запросім – студэнтаў, іх бацькоў, выкладчыкаў, выпускнікоў, ветэранаў, супрацоўнікаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта... Гасцей будзе шмат, у тым ліку і замежных, трэба сустрэцца з усімі. Таксама плануем завяршыць шэраг будоўляў да новага навучальнага года – студэнцкі інтэрнат (№ 7 пасля капітальнага рамонт – заўв. Рэд.), вучэбны корпус на Прывакзальнай плошчы. Хаця там яшчэ вельмі шмат працы, але пастараемся паспець. Яшчэ маем намер пачаць капітальны рамонт інтэрната № 3. Падрыхтоўка да свята ідзе поруч з планавай працай.

– **Вы на пасадзе рэктара ўжо два гады – як мяркуеце, ці змяняе Вас гэта праца?**

– Думаю, так. Гэта цяжкая праца, з вялікай адказнасцю. Яна загартоўвае, прымушае рабіцца больш... строгім.

– **Наколькі рэальнасць з Вашымі чаканнямі, калі Вы занялі пасаду рэктара БДУ?**

– Я тут вучыўся і працаваў, ва ўніверсітэце было шмат маіх сяброў – таму добра ўяўляў, на што іду, ведаў, што будзе няпроста. БДУ – велізарная арганізацыя, столькі будынкаў, столькі студэнтаў... Усе сферы дастаткова складаныя – і адукацыйны ўзровень трэба ўвесць час павышаць, тым больш зараз абвастраецца барацьба за абітурыентаў. Уводзім новыя спецыяльнасці, рэарганізуем кафедры. І вытворчая частка мусіць развівацца, і гаспадарка пастаянна дае клопату: трэба ў час распачынаць рамонт будынкаў, належным чынам выкарыстоўваць тыя, якія ёсць: напрыклад, зараз вучэбны корпус на Магаскоўскай пустэе... Навукай трэба займацца, каб універсітэт меў больш уплыву ў краіне і ў свеце. За ўсім трэба сачыць, ва ўсім удзельнічаць.

– **Вакол кожнай навучальнай установы, якая існуе працяглы час, утвараецца кола паданняў, гэтка легендарная аўра. Ці ёсць нешта падобнае ў БДУ?**

– БДУ – гэта БДУ. Усе 90 гадоў універсітэт на асаблівым рахунку, гэта вядучая навукальная ўстанова краіны, прытым не толькі ў падрыхтоўцы кадраў, але і ў цэлым па ўплыве на развіццё краіны БДУ займае асаблівае месца. Мы задаём стандарты ў адукацыі, выхоўваем моладзь, вядзем наперад навуку – цягнем столькі праграм, што да нас ніводзін беларускі ўніверсітэт і блізка не падыходзіць. Ва ўсіх сферах наш універсітэт – гэта ўплывовая і паважаная арганізацыя. Увогуле, у краіне адукацыя пабудавана разумна: ёсць БДУ як лідар сярод класічных універсітэтаў, і ёсць профільныя ВНУ, моцныя кожныя ў сваёй сферы. Што да легендаў, гэта пытанне да гісторыкаў і журналістаў...

– **Вы кантактуеце з вялікай колькасцю замежных партнёраў БДУ. Якое іх стаўленне да Беларускага ўніверсітэта?**

– БДУ вельмі паважаюць. Гэта я на ўласныя вочы пабачыў у апошнія два гады, хаця чуў і раней. Статус нашага ўніверсітэта ў свеце высокі. Куды б я ні прыязджаў за гэты час, адчуваўся, што рэктар БДУ – гэта веліччя. Апошнія дзесяць-пятнаццаць гадоў краіна добра развівалася, адпаведна і мы па ўсіх рэйтынгах прасунуліся значна наперад. Так, паводле індэкса чалавечага развіцця Беларусь займае 58-е месца, а па адукацыйным узроўні мы знаходзімся ў трыццатцы краін свету! Таму нам прыходзіць шмат прапановаў аб супрацоўніцтве, ды і нашы ініцыятывы разглядаюцца ўважліва. Гэта спрыяе абмену студэнтамі і выкладчыкамі – за мяжой чакаюць нашых візітаў, і самі ахвотна да нас едуць. Калі быў Саюз, мы жылі ў закрытай супольнасці, нашы ўніверсітэты не ўключаліся ў міжнародныя рэйтынгі. Потым першая палова дзевяностых была вірлівай, адукацыі даводзілася цяжка, затым мы пайшлі ў гару. І зараз знаходзімся высока. Хаця, калі я гляджу на рэйтынгі, дык бачу, што яшчэ трэба шмат працаваць. Англіійская мова, замежныя публікацыі, працадаўцы па ўсім свеце... Нам трэба паўнаўвасаўвацца ўваходзіць у еўрапейскую сістэму адукацыі, пры гэтым захоўваць сваю нішу. Сёння да нас едзе шмат замежных студэнтаў, якія прагнуць навукаў на рускай мове, іх з кожным годам прымаем усё больш.

– **Сяргей Уладзіміравіч, Вы буйны навуковец, некалькі гадоў узначальвалі Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі. А як пачыналася Ваша навуковая дзейнасць?**

– Як ва ўсіх. Пасля заканчэння БДУ быў размеркаваны ў Інстытут тэхнічнай кібернетыкі Акадэміі навук, стажор-даследчык, потым аспірант, малодшы навуковы

супрацоўнік, старшы навуковы і гэтак далей. Традыцыйны шлях тых часоў. У Інстытуце кібернетыкі патрапіў у лабараторыю Алега Ігнатавіча Семянкова, ён стаў маім навуковым кіраўніком. Дадзеная БДУ матэматычная адукацыя вельмі моцная, таму мне ўдалося хутка абараніць кандыдацкую дысертацыю (1984), затым і доктарскую (1990), і ў свеце таксама пабачылі добры ўзровень беларускіх навукоўцаў, калі ў 1991 годзе пайшлі нашы публікацыі на англійскай мове. Мне пашчасціла стаць доктарам навук у 34 гады – гэта дало пэўную свабоду тварыць і працаваць.

– **Поруч з шырокім выкарыстаннем англійскай мовы ў нашым выкладанні, пошукам замежных працадаўцаў, якія яшчэ новыя тэндэнцыі зараз закладваюцца ў БДУ?**

– Апошнія 15–20 гадоў мы жывём у новым сусветным парадку, у новых эканамічных стасунках. Беларусь стала самастойнай краінай, мы самі зарабляем грошы – павінны самі дбаць пра свае ўніверсітэты, пра іх выхад на міжнародны ўзровень, пра экспарт адукацыйных паслуг, навуковай прадукцыі. Таму зараз мы ўваходзім у шматлікія еўрапейскія адукацыйныя праграмы, прывучаемся да мабільнасці: з кожным годам усё больш нашых студэнтаў і выкладчыкаў выпраўляюцца за мяжу да нашых адукацыйных партнёраў – на канферэнцыі, стажыроўкі. Кожная такая вандровка патрабуе грошай. БДУ і свае сродкі ўкладае, і міжнародныя рэсурсы імкнецца выкарыстоўваць. Мая стратэгія – каб як мага больш маладых людзей ездзіла за мяжу, каб глядзелі, вучыліся і вярталіся. У кожным універсітэце свету працэнт студэнтаў, якія стажыруюцца за мяжой, невялікі – да 10% ад усяй колькасці навучэнцаў. Бо трэба знаходзіць сродкі на тое, каб паехаць у іншую краіну на месяц, на семестр – хто якую праграму, які грант знойдзе. Мы ідзем разумным курсам, штогод паступова павялічваем колькасць студэнтаў, якія набіраюцца досведу за межамі краіны.

– **Вы працягваеце выкладаць на ФПМІ – як ахарактарызуеце сённяшніх студэнтаў?**

– Вельмі станоўча. Гэта добрая моладзь. Калі параўнаць з сітуацыяй гадоў 10 таму, тады ўсе глядзелі на Захад, хацелі туды назаўжды з'ехаць, а цяперашнія студэнты ўжо не, ведаюць, што значыць родная краіна, імкнучыся ўладкавацца тут. Хаця ездзяць за раз болей, чым у 90-я гады. Паглядзець, падвучыцца – гэта з задавальненнем, але заставацца там не хочуць. Патрыёты. А спецыялісты яны будуць сапраўды выдатныя, я гэ-

## ЮБІЛЕЙНЫЯ МЭРАПРЫЕМСТВЫ

У плане падрыхтоўкі да святкавання 90-годдзя БДУ прадугледжана мноства розных мерапрыемстваў. Сярод іх: стварэнне на сайце БДУ і на сайтах структурных падраздзяленняў, факультэтаў, інстытутаў спецыяльнай старонкі «Да 90-годдзя БДУ»; выданне буклета пра БДУ; запіс серыі перадач і фільма пра ўніверсітэт; запуск на радыё «Юністар» цыкла перадач «Да 90-годдзя БДУ»; адкрыццё імянных аўдыторый; усталяванне дошкі гонару БДУ і мемарыяльных дошак У. Пічэты і А. Сеўчанкі; уяўленне ў рамках агульнаўніверсітэцкіх конкурсаў імя У. Пічэты і А. Сеўчанкі асобнай намінацыі «Найлепшы падручнік»; правядзенне Дзён навукі, прысвечаных юбілею БДУ; арганізацыя касцюміраванага балю і свята «БДУ – 90!»; выпуск святочнага нумара газеты «Універсітэт»; мега-dance-шоу «Нам – 90!» для выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў у Палацы спорту; цэлы шэраг урачыстых мерапрыемстваў з узнагароджаннямі; сустрэчы і прыёмы, а таксама канцэрт увечары 28 кастрычніка 2011 г.

тым юнакам і дзяўчатам чытаю і бачу, як добра яны ведаюць і сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі, і мовы. Многія па ўзроўні мацнейшыя за сваіх заходніх калег. Бо ў нас у цэлым адукацыя моцная, фундаментальная, глыбокая. Так што нашы студэнты, вывучыўшы матэматыку, праграмаванне, пачуваюцца ўпэўнены і ў іншых галінах, і для іх не праблема знайсці працу ў Еўропе. Але яны разумеюць, што тут, на радзіме, яны змогуць лепей вырасці, рэалізавацца. Так што я задаволены тым, што бачу. Усё жыццё выкладаю і адчуваю, як мяняецца мысленне ў студэнтаў. Растуць сапраўды грамадзяне сваёй краіны, якія тут будуць рабіць для яе ўсё магчымае. І гэта вельмі прыемна.

– **Ці застаецца ў спадара рэктара час на тое, каб падтрымліваць сувязь з землякамі, з роднымі?**

– Безумоўна, так. Я з Воранаўскага раёна Гродзенскай вобласці і падтрымліваю шчыльную сувязь і са школай, і з адміністрацыяй. Мяне нават абралі ганаровым грамадзянінам Воранаўскага раёна ў 2006 годзе. Раз на год стараюся адвядваць тамтэйшыя школы, сустракаюся з навучэнцамі, распавядаю ім пра ўніверсітэт. Яшчэ ў мяне там маці і брат жывуць. А з гродзенскім універсітэтам мы выбудавалі вельмі добрыя стасункі, ажыццяўляем супольныя праекты. І я вельмі рады, што нашы рэгіянальныя ВНУ таксама моцныя, што і яны за апошнія гады цудоўна выраслі. Трэба, каб усе нашы ўніверсітэты зрабіліся вядомымі ў свеце.

– **Дзякуй Вам, Сяргей Уладзіміравіч за шчырую размову.**

Гутарылі  
Сяргей ШАФАЛОВІЧ,  
Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ  
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА



# МЕДЫЯСФЕРУ ПАПОЎНІЛІ СПЕЦЫЯЛІСТЫ

*Вось і збылася заветная ма-  
ра для амаль трох дзясяткаў  
слухачоў 2-гадовай праграмы пе-  
рападрыхтоўкі Інстытута жур-  
налістыкі БДУ аб атрыманні ды-  
плома з журналісцкай кваліфіка-  
цыяй. Большасць з гэтых асоб – дзей-  
ныя супрацоўнікі друкаваных СМІ, а  
таксама радыё і тэлебачання, якія  
не мелі профільнай адукацыі, але  
звязалі свой лёс з журналістыкай.*

12 лістапада адбылася ўрачыстая  
цырымонія першага выпуску факультэта па-  
вышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі  
кадраў па спецыяльнасці «Сродкі масавай  
інфармацыі». Гэту значную для Інстытута  
журналістыкі падзею ўшанавалі сваёй увагай  
намеснік міністра інфармацыі Беларусі Аляк-  
сандр Слабадчук, саветнік міністра адукацыі  
па сувязях са СМІ і грамадскасцю Віктар  
Іўчанкаў і першы намеснік старшыні грамад-  
скага аб'яднання «Беларускі саюз жур-  
налістаў» Рыгор Сакалоўскі. Цікава, да  
мерапрыемства праявілі многія беларускія  
тэлеканалы і выданні.

Як адзначылі вядучыя імпрэзы, два гады  
для слухачоў перападрыхтоўкі працяглі хут-  
ка ў напружанай вучобе і творчай зычлівай  
атмасферы. З былымі студэнтамі заняці  
праводзілі не толькі выкладчыкі інстытута,  
але і майстры-практыкі слова і эфіру.

Асобнай падзякі выпускнікоў удастоіліся  
дырэктар Інстытута журналістыкі БДУ Ся-  
ргей Дубовік і дэкан факультэта павышэння  
кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў Га-  
нна Басава. Сяргей Валянцінавіч спаслаўся  
на вялікі жыццёвы досвед сваіх падапечных  
і іх здольнасці. Ён мяркуе, што ўжо ў хуткім  
часе праявяцца прыкметныя вынікі іх  
прафесійнай падрыхтоўкі. Ганна Іванаўна ў



Першы выпуск перападрыхтоўкі Інстытута журналістыкі БДУ 2010 г.

кранальнай прамове падкрэсліла, што пер-  
шы выпуск назаўсёды застанеца для яе і  
для саміх выпускнікоў першым і таму самым  
запамінальным. З аднаго боку, арганізацыя  
праграмы падрыхтоўкі каштавала нейма-  
верных высілкаў, а з другога – давялося  
мець справу з вельмі свядомымі і самастой-  
нымі людзьмі, якія самі шмат у чым дапа-  
магалі кіраўніцтву. Па яе словах, журналіс-  
тыка – прафесія, уключаная ў структуру  
шырокіх грамадскіх сувязяў рознага  
ўзроўню. Яна патрабуе ад медыяспе-  
цыялістаў пастаяннага ўдасканалення  
кваліфікацыі і росту творчага майстэрства.  
Дарэчы, факультэт таксама развіваецца:  
адкрыта перападрыхтоўка па спецыяльнасці  
«Літаратурна-мастацкая творчасць», а з  
сакавіка 2011 года – «Камунікацыя ў сферы  
грамадскіх сувязяў».

Удзячнасць ад выпускнікоў выказалі Воль-  
га Ваніна і Анатоль Бензюрук. Затым усе пры-  
сутныя паглядзелі відэапрэзентацыю курса, а  
таксама сайта і газеты «Переподготовчик»,  
чатыры нумары якой пабачылі свет. Гэта ста-  
ла свайго роду дэманстрацыяй набытых у  
працэсе вучобы навыкаў і ўменняў, а таксама  
прафесійнага ўніверсальнасці.

У наступным годзе адбудзецца чарговы  
выпуск новых спецыялістаў медыясферы,  
якія яшчэ больш упэўнены пойдуць па сця-  
жынцы, пракладзенай сваімі папярэднікамі.  
А сёлета кіраўніцтва інстытута і факультэта  
чакае павелічэння набору на перападрых-  
тоўку па спецыяльнасці «Сродкі масавай  
інфармацыі», у тым ліку і за кошт паспяховай  
дзейнасці сваіх першых выхаванцаў і па-  
пулярнага праграмы ў цэлым.

**Сяргей ШАФАЛОВІЧ**

## УШАНАВАННІ

# СТУДЭНТЫ МОГУЦЬ КАРЭННЫМ ЧЫНАМ ЗМЯНІЦЬ ЖЫЦЦЁ ЧАЛАВЕКА

**Узнагароджанне лаўрэатаў і  
стыпендыяў спецыяльнага фон-  
ду Прэзідэнта Рэспублікі Бела-  
русь па сацыяльнай падтрымцы  
адораных навучэнцаў і студэнтаў  
адбылося 10 лістапада ў БДУ.**

6 студэнтаў механіка-матэма-  
тычнага факультэта і ФПМІ ўдастоены  
нагрудных знакаў лаўрэата за пера-  
могу на 16-й Міжнароднай студэнц-  
кай алімпіядзе па матэматыцы. Яшчэ  
9-ці студэнтам былі прызначаны сты-  
пендыі. 6 выкладчыкаў БДУ былі  
ўзнагароджаны прэміямі за асабісты  
ўклад у развіццё здольнасцяў адора-  
най моладзі. Таксама адзначаны і 17  
пераможцаў розных рэспубліканскіх і  
міжнародных алімпіяд і чэмпіёнаў  
навуковых спаборніцтваў чэмпіянату свету  
па праграмаванні. А студэнцкая  
навукова-даследчая лабараторыя  
«Біяфізіка і клетачныя тэхналогіі»  
атрымала пасведчанне аб аказанні  
фінансавай падтрымкі.

Прычым яна бярэ грант ужо ў другі  
раз. Па словах навуковага кіраўніка  
СНДЛ акадэміка Сяргея Чаранкевіча,  
у лабараторыі задзейнічана 50 студ-  
энтаў і магістрантаў. СНДЛ была  
створана ў 2002 г. на кафедры біяфізікі  
фізічнага факультэта, якой і загадвае  
Сяргей Мікалаевіч. «Мы прапануем  
студэнтам шырокую гаму навуковых  
кірункаў: нанабіятэхналогіі, даследа-  
ванне мозгу, фотатэрапія раку, меды-  
цынская біяфізіка і інш. Прычым част-  
ка работ СНДЛ заключаецца ў да-  
следаванні праблем тэхналогій нова-  
га тыпу, тэхналогій больш высокага  
ўзроўню, чым нанатэхналогіі і бія-  
нанатэхналогіі, – расправіў нам Ся-  
ргей Чаранкевіч. – Прыкладамі навуко-



Акадэмік Сяргей Чаранкевіч атрымлівае пасведчанне аб гранце з рук старшын спецфонду прэзідэнта Алены Бяловай

вых праблем, якія ставяць перад са-  
бой маладыя навукоўцы, з'яўляюцца  
механізмы чытання інфармацыі з  
ДНК, сеткавыя механізмы навучання  
біялагічных нейронных сетак або  
мозга, механізмы фарміравання  
памяці, новыя метады мадэлявання  
квантавых камп'ютараў і іншыя».

Студэнтамі атрымана звыш 40  
важных навуковых вынікаў. Распра-  
цавана і выраблена аўтаматызаваная  
біярэактарная сістэма для культыва-  
вання клетак. Даследаваны закана-  
мернасці фарміравання пазаклетач-  
ных электрычных сігналаў у нейра-  
сэнсарах і многае іншае.

Студэнцкай навукова-даследчай  
лабараторыяй «Біяфізіка і клетачныя  
тэхналогіі» зроблена 8 укараненняў у  
навукальны працэс, клінічную і на-  
вуковую практыку, а таксама распра-  
цаваны 3 эксперыментальныя ўста-  
ноўкі.

**Ганна ЛАГУН**

# БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Гутарка з дырэктарам ЦІТ БДУ Юрыем Варатніцкім – «Настаўніцкая га-  
зета» (18.11).

Матэрыял пра тое, як жывуць студэнты БДУ ў студэнцкай вёсцы –  
«Мінскі кур'ер» (17.11).

Гутарка з дырэктарам студгарадка БДУ Міхаілам Чарапеннікам –  
«Мінскі кур'ер» (12.11).

Аповед пра першакурсніка ваеннага факультэта БДУ Дзмітрыя  
Стральцова – «Белорусская военная газета» (11.11).

Музей БДУ – tut.by (11.11; 12.11).

Узнагароджанне стыпендыяў прэзідэнцкага фонду з БДУ – БелТА  
(09.11; 11.11); 21.by (08.11); «СБ–Беларусь сёння» (10.11); «Вечерний Минск»  
(11.11); «Знамя юности» (12.11); «Настаўніцкая газета» (13.11).

Перамога каманды БДУ на міжнароднай алімпіядзе па праграмаванні –  
БелТА (04.11); «Мінск-Новости» (05.11); «СБ–Беларусь сёння» (06.11); 21.by  
(06.11); «Народная газета» (06.11); «Вечерний Минск» (09.11; 11.11).

Фотаапогляд «Кітай маімі вачыма», аб'яўлены Рэспубліканскім  
інстытутам кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ – БелаПАН (02.11); naviny.by  
(02.11); 21.by (02.11); «Мінск-Новости» (04.11).

Да 75-годдзя прафесара кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі  
доктара філалагічных навук Таццяны Арловай – «Рэспубліка» (30.10).

1/4 чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў – БелаПАН  
(26.10); 21.by (26.10); sb.by (26.10); naviny.by (26.10); БелТА (28.10);  
«Настаўніцкая газета» (28.10); «Мінск-Новости» (29.10); tut.by (30.10);  
«Звязда»/«Чырвоная змена» (03.11).

Дырэктар Нацыянальнага цэнтра фізікі часціц і высокіх энергій БДУ  
Мікалай Шумейка пра работу Вялікага адроннага калайдара – «Народная  
газета» (23.10); tut.by (23.10); kp.by (25.10).

Візіт прадстаўнікоў кіраўніцтва ВУН КНР у БДУ – БелТА (22.10); tut.by  
(22.10); 21.by (22.10); naviny.by (22.10).

Пра праблемы сучаснай журналістыкі разважае дацэнт кафедры за-  
межнай журналістыкі і літаратуры Інстытута журналістыкі БДУ Ягор  
Конеў – «Літаратура і мастацтва» (22.10).

85-годдзе юрыдычнага факультэта БДУ – «Вечерний Минск» (21.10); Бе-  
лаПАН (21.10); «Звязда»/«Чырвоная змена» (27.10); «Рэспубліка» (26.10).

Дыскусія «Фізіка без лірыкі» з удзелам рэктара БДУ Сяргея Абламейкі  
– «СБ–Беларусь сёння» (21.10).

Выстава-кірмаш «Каменная казка» – БелаПАН (19.10); «Звязда» (20.10);  
«Вечерний Минск» (21.10).

Да 15-годдзя факультэта міжнародных адносін – «7 дней» (14.10).

Гутарка з дэканам механіка-матэматычнага факультэта Дзмітрыем  
Мядзведзевым – «Настаўніцкая газета» (14.10).

Школа географіі, краязнаўцаў і геологаў на геафаку – «Настаўніцкая  
газета» (14.10).

Пра работу дзённай школы па фізіцы і матэматыцы на фізфаку –  
«Настаўніцкая газета» (14.10).

Гутарка з дэканам механіка-матэматычнага факультэта Дзмітрыем  
Мядзведзевым – «Настаўніцкая газета» (14.10).

Аб правядзенні рэпетыцыйнага тэсціравання ў БДУ – «Настаўніцкая га-  
зета» (14.10).

**Паводле інфармацыі  
прэс-службы БДУ**



# Тэатр пачынаецца са швабры

**Знаёмства прафесара Арловай і студэнтаў журфака, якія выбралі курс па профілі «Тэатральны крытык», пачынаецца з пытання: «Што можна зрабіць са звычайнай швабры?» Гэтае пытанне Таццяна Дзмітрыеўна задае заўсёды – правярае, ці здольны чалавек да фантазіі. Адказаў сабралася столькі, што варта ўжо прыдумаць краіну Швабрыю, зняць некалькі тэлесезонаў рубрыкі «Оч.умелые ручки» і паставіць спектакль, дзе ўсе ролі будзе выконваць гэта хатняя рэч...**

«Не спяшайцеся да мяне прыходзіць: у мяне складана, у мяне не проста», – аб'яўляе **Таццяна Дзмітрыеўна АРЛОВА** на арганізацыйным сходзе, дзе выкладчыкі нібыта павінны рэкламаваць свае спекурсы. Што не проста? Чаму? Дык што – не хадзіць?

Аднойчы я бачыла, як Таццяна Дзмітрыеўна зайшла на кафедру літаратурна-мастацкай крытыкі, дастала з сумачкі студэнцкую газету «Перья» і запытала: «А хто напісаў вось гэты матэрыял пра артыжурналістыку?» Запытала так строга, што, здавалася, калі яна атрымае адказ, аўтару пападзе. Выкладчык, які ведаў журналістаў у твар, назваў курс і прозвішча студэнткі. Таццяна Дзмітрыеўна паклала газету на стол, пасміхнулася, паўтарыла прозвішча і дадала: «Малайчына! Правільна напісала!»

Таццяна Дзмітрыеўна калісьці ўдзельнічала ў абмеркаванні п'есы Паўла Пракко



Фота Тамара ХАМЦЭВН

«Ураджай». Новая драма, эксперымент, нецэнзурная лексіка. Студэнты-першакурснікі Акадэміі мастацтваў дзівіліся: «Чэхаў пераварочваецца ў труне». Крытык Арлова (барацьбітка з матам на сцэне) маладога аўтара-эксперыментатара абараняла і падтрымлівала.

Таццяна Дзмітрыеўна заўсёды на баку маладых, калі маладыя жадаюць думаць, вучыцца новаму і выказваць свае меркаванні. І першае, і другое, і трэцяе – складана, не проста. Прафесар Арлова шчыра папярэджвае пра гэта яшчэ на арганізацыйным сходзе.

Непалахлівых на курсе звычайна набіраецца чалавек дзесяць. І тэатр для іх пачынаецца са... швабры, з творчага тэсту з незвычайнымі пытаннямі, пра якія я пісала напачатку. Так Таццяна Дзмітрыеўна знаёміцца з кожным, а потым кожнага бярэ за руку і адводзіць у тэатр. У прамым і пераносным сэнсах. Адміністратары і білецёры ўсіх тэатраў ведаюць, што на грамадскі прагляд Арлова прыдзе не адна, а з «хвастом» студэнтаў. Кожны з вучняў Арловай памятае, як даступна яна тлумачыла вельмі простыя і вельмі складаныя рэчы: дзе згодна з этыкетам павінен сядзець тэатральны крытык у зале; якія пытанні не варта задаваць актёрам на інтэрв'ю і ў якіх адказах можна сумнявацца; як рэжысёр працуе з тэкстам; як можна расшыфроўваць тэатральныя сімвалы...

«Я папулярызатар па характары, – кажа пра сябе Таццяна Дзмітрыеўна. – Складанае я люблю рабіць простым. Хачу прапагандаваць наш беларускі тэатр і ўвесь час гэтым займаюся. Хачу, каб і іншыя ведалі, што мы – нішто сабе».

Тры семестры запар адзін раз на тыдзень студэнты сустракаюцца з Таццянай Дзмітрыеўнай, каб схадзіць у тэатр, ці абмеркаваць спектакль, ці разабрацца ў асновах старажытнагрэчаскага тэатральнага мастацтва, ці вылучыць і прааналізаваць прыёмы афармлення спектакля сцэнографу Барыса Герлавана... Канечне, за такі кароткі тэрмін мала хто здолее стаць сапраўдным спецыялістам у гісторыі і тэорыі тэатра. Але ў атмасферы любові, якую стварае вакол сябе прафесар Арлова, нельга не палюбіць тэатр, нельга не спазнаць унікальнасць, імгненнасць і непаўторнасць

кожнага спектакля. Нельга не стаць больш крэатыўным, самастойным, разумным. Студэнты вучацца не толькі тады, калі слухаюць выкладчыка, а яшчэ і тады, калі глядзяць на яго. Калі бачыш, як Таццяна Дзмітрыеўна, нягледзячы на ​​загружанасць ва ўніверсітэце і іншыя жыццёвыя абставіны, рэгулярна адпісвае сто радкоў у газету пра чарговую прэм'еру ці не вагаючыся згаджаецца паехаць на тэатральны фестываль паблізу Іркуцка, то ўсялякая ахвота ныць і ленавацца знікае.

Напрыканцы трэцяга семестра тэатральныя крытыкі здаюць іспыт, які нагадвае творчую майстэрню: напісаныя рэцэнзіі адкрыта абмяркоўваюць, і кожны можа пахваліць ці разбіць ушчэнт, пагадзіцца ці не пагадзіцца. Па выніках абмеркавання кожны студэнт атрымлівае адзнаку, а ў падарунак – кнігу з аўтографам з асабістай тэатральнай бібліятэкі Таццяны Дзмітрыеўны і чароўныя словы «Я вучыўся (лася) у Арловай» (яны, дарэчы, выратавалі не адно інтэрв'ю, на якім актёр не хацеў раскрывацца, і сталі апошнім аргументам не ў адной спрэчцы).

Сёлета Таццяна Дзмітрыеўна Арлова адзначыла свой 75-гадовы юбілей. І калі за рукі возьмуцца тыя, каго яна за руку прывяла ў тэатр, то ланцужок хутчэй за ўсё апыража зямны шар па экватары (а калі да іх далучацца тыя, каго Таццяна Дзмітрыеўна за руку прывяла ў журналістыку, то экватару атрымаецца некалькі). Большасць з гэтага ланцужка сёння працуе ў далёкіх ад тэатра сферах (а некаторыя нават і ў далёкіх ад журналістыкі). Але ходзяць у тэатр, любяць тэатр, любяць Таццяну Дзмітрыеўну і віншуюць яе – усе.

**Алена МАЛЬЧЭЎСКАЯ**

## СПОРТПЛЯЦОЎКА

### Здабылі бронзу!

**Мужчынская валебольная каманда БДУ заваявала бронзавыя медалі на Рэспубліканскай універсіядзе 2010 года.**

Тым самым валебальністамі БДУ дасягнулі самага значнага выніку за апошнія 10 гадоў. У складзе каманды – Фёдар Адзярэйка, Іван Вададохай, Стасіс Ляшчынскі і Павел Міхалоўскі – гістарычны факультэт, Артур Драпчынскі і Сяргей Шатэрнік – юрыдычны факультэт, Дзмітрый Коўзун і Антон Рэгіна – хімічны факультэт, Аляксей і Дзмітрый Журыкі – ФПМІ, а таксама Вадзім Пранько – ФМА, Андрэй Вайтовіч – эканамічны факультэт і Аляксандр Забродскі – выпускнік факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій.

Да таго ж, студэнт 2 курса факультэта міжнародных адносін Вадзім Пранько прызнаны найлепшым гульцом рэспубліканскай універсіяды. Трэнеру каманды дацэнт кафедры фізвыхавання і спорту Іван Шыраеў.

Усяго ў спаборніцтвах, якія праходзілі з 16 па 22 лістапада, узялі ўдзел больш за 30 камандаў з ВНУ нашай краіны.

**Валерыя СТАНКЕВІЧ**

ІНСТЫТУТ ЖУРНАЛІСТЫКІ БДУ  
ФАКУЛЬТЭТ ПАВЫШЭННЯ КВАЛІФІКАЦЫІ  
І ПЕРАПАДРХТОЎКІ КАДРАЎ

аб'яўляе набор

на двухгадовую перападрыхтоўку студэнтаў 4–5 курсаў  
і магістратуры, асоб з няпрофільнай вышэйшай адукацыяй

на спецыяльнасць

**«СРОДКІ МАСАВАЙ ІНФАРМАЦЫІ»**

Па заканчэнні навучання выдаецца дыплом дзяржаўнага ўзору  
аб прысваенні кваліфікацыі «Журналіст».  
Дакументы прымаюцца да 20.01.2011 г.

А таксама на спецыяльнасць перападрыхтоўкі  
**«КАМУНІКАЦЫЯ У СФЕРЫ ГРАМАДСКІХ СУВЯЗЯЎ»**

Па заканчэнні навучання выдаецца дыплом дзяржаўнага ўзору  
аб прысваенні кваліфікацыі «Спецыяліст па сувязях з грамадскасцю».  
Дакументы прымаюцца да 19.02.2011 г.

Залічэнне па выніках сумаў. Навучанне платнае завочнае.

Кантактныя тэлефоны: 259-70-72, факс: 259-70-16  
http://www.journ.bsu.by, e-mail: jour\_fpk@bsu.by

## ДАЛУЧАЙЦЕСЯ!

### «Крэатыву хапае – не хапае грошай»...

На постсавецкай прасторы існуе меркаванне: «Пісаць – не мякі варочаць». З гэтым тэзісам паспрачаюцца ўдзельнікі конкурсу літаратурнай творчасці студэнтаў «Брамамар», які распачаўся 15 лістапада па ініцыятыве творчай лабараторыі «Крытык» пад кіраўніцтвам У.А. Капцава, дацэнта кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі факультэта журналістыкі БДУ. На строгі суд журы ў адпаведных намінацыях было даслана амаль 150 прац паэтаў, празаікаў, крытыкаў, перакладчыкаў і драматургаў. Падчас асноўнага этапу конкурсу – «Літаратурная вучоба» – студэнты змогуць павучыцца ў беларускіх майстроў слова. Паэтычны слэм, парады для паэтаў-

пачаткоўцаў, разважанні пра стан беларускай літаратуры, сучаснай кінатэатры і законы драматургіі – усе гэтыя майстар-класы ладзіліся з мэтай звесці разам таленавітых зярняткаў інтэлігенцыі і дапамагчы ім на пачатку творчага шляху.

«Ёсць мноства студэнтаў, якія хочуць патрапіць у свет літаратуры, гэта іх Мара, але на шляху да яе стаяць пэўныя перашкоды – гэтка Брами. І яны не ведаюць, як праз яе прайсці. Гэты конкурс і ёсць дапамога ў пераадоленні Брам. Брама да Мары», – такім чынам тлумачыла філасофію назвы «Брамамар» Маргарыта Аляшкевіч, літаратурны крытык, журналіст, арганізатар паэтычных слэмаў, выкладчыца БДУ. Але за прыгожай

ідэяй і прапрацоўкай стаяць і пэўныя праблемы: «Крэатыву хапае – не хапае грошай, – дадала Маргарыта. – У выніку і атрымліваецца не зусім тое, што задумвалі». У сувязі з гэтым аўтары праекта падалі дакументы на конкурс «Найлепшы моладзевы праект БДУ», каб атрымаць грант, які значна дапаможа закладанню новай універсітэцкай традыцыі.

Фінальная вечарына «Літаратурныя Каляды на журфаку» мае адбыцца ў апошняю кватру снежня – менавіта на гэтай вечарыне будучыя абвешчаны пераможцы і ўручаны прызы.

**Дар'я ЦАРЫК**

Фота Сяргея КУНАХАЎЦА  
Калаж Маргарыты АЛЯШКЕВІЧ

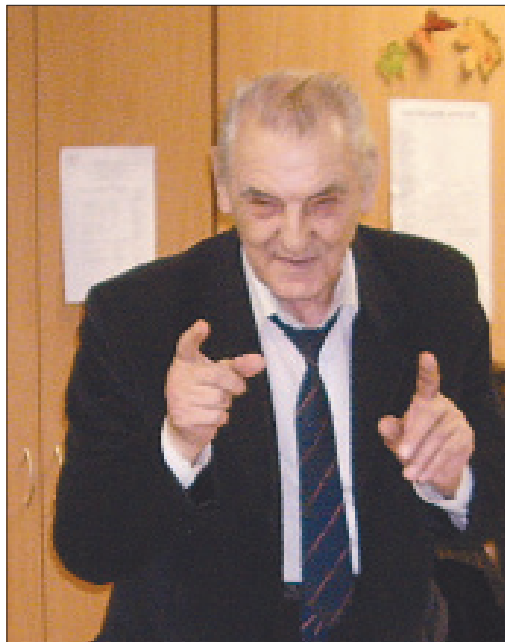




*На прэзентацыю новай кнігі Сяргея ШАВЕЛЯ «Грамадская місія сацыялогіі» на кафедры сацыялогіі ФФСН сабралася ўся квецень айчыннай сацыялогіі. І гэта не дзіўна. Сярод беларускіх сацыёлагаў С.А. Шавель – чалавек-легенда, як кажуць, нефармальны лідар. Мысляр ад Бога, якому як мала каму з нас дадзена надзвычай ярка і глыбока выкладаць свае думкі. Да таго ж Сяргей Аляксандравіч на днях адсвяткаваў 70-гадовы юбілей.*

Пасля філасофскага факультэта МДУ імя М.В. Ламаносава і працы ў Акадэміі навук Беларусі, з 1974 па 1981 гг. С.А. Шавель працаваў навуковым супрацоўнікам БДУ, дзе ўзначальваў сектар прыкладной сацыялогіі пры кафедры філасофіі гуманітарных факультэтаў. Тут у 1977 г. ён абараніў кандыдацкую дысертацыю на тэму «Кіраванне развіццём сацыяльнай структуры

## ГРАМАДСКАЯ МІСІЯ СЯРГЕЯ ШАВЕЛЯ



грамадства». Менавіта ў БДУ Сяргей Аляксандравіч раскрыўся як выдатны навуковец, вельмі тонкі і

ўважлівы педагог. Ён выдатна адчуваў час і добра разумеў, што будучыня за сацыялагічнай навукай. Яго захапляла сацыялогія, ён імкнуўся раскрыць яе патэнцыялы і наглядна пацвердзіць, што без фундаментальных ведаў самі па сабе калонкі лічбаў нічога не значаць. Паказаць іх сэнс, прымусіць служыць вырашэнню рэальных праблем грамадства, інтэрпрэтаваць атрыманыя вынікі мог толькі прафесіянал-мысляр. Менавіта такі С.А. Шавель і цяпер, калі ўзначальвае сектар сацыялогіі Інстытута сацыялогіі НАН Беларусі і чытае спецкурс на ФФСН БДУ.

Усе, хто хоць аднойчы сустрэўся з Сяргеем Аляксандравічам, назаўжды трапляюць пад уплыў яго інтэлекту, рэдкай дабрыні і інтэлігентнасці. Думкі навукоўца з кожным годам набіраюць сілу, філасофскую глыбіню і сацыялагічную дакладнасць. У гэтым пераконвае і новая кніга Сяргея Аляксандравіча, якая была прадстаўлена навуковай супольнасці. У працы ён разглядае шырокае кола такіх праблем, як устойлівае развіццё сучаснага грамадства, сацыяльны капітал, сацыяльны парадок, матывацыйныя стратэгіі спажывання, сацыяльныя інавацыі як крыніца развіцця грамадства і многія іншыя. Акрамя таго, вялікая частка кнігі непасрэдна звязана з будучыняй сацыялагічнай навуцы ў сучасных умовах: яе высокай грамадскай місіяй, рэальнасцю сграмадскай думкі, метадалагічнымі імператывамі сацыялогіі, канцэпцыяй і алгарытмам пабудовы рэспубліканскай сацыялагічнай

рэпрэзентатыўнай выбаркі, метадалагічнымі прынцыпамі «аднясенне да каштоўнасці» і «свабода ад ацэнкі» ў праграме сацыялагічнага даследавання, метадалагічнымі асновамі ацэнкі кадраў і інш.

Як адзначылі на прэзентацыі ўсе выступоўцы, у тым ліку заслужаны работнік БДУ прафесар Г.П. Давідзюк, акадэмік А.М. Бабосаў, прафесары А.М. Данілаў, А.М. Елсукоў, Г.М. Сакалова, А.В. Рубанаў, дацэнт Ж.М. Грышчанка і іншыя, чытач, безумоўна, атрымае вялікае задавальненне, азнаёміўшыся з новай кнігай С.А. Шавеля, якая ўводзіць у лабараторыю навукоўца, які цалкам адкрыты да любога дыялогу і смела пазначыў сваю пазіцыю адносна самых надзённых праблем развіцця сучаснага грамадства.

**Дзмітрый БЯЗНЮК,**  
доктар сацыялагічных навук

### НАВУКОВЫ ІНТАРЭС

Дзмітрый САГАЙДАК:

## «Мы спрыяем аптымальнаму прымяненню талентаў»

*Студэнт, які кінюў вучобу пасля трэцяга, чацвёртага курса, сустракаецца не так уж і рэдка. Гэта становіцца неспадзяванасцю для яго родных і сяброў. Значна часцей маладыя людзі, якія ўжо паспелі атрымаць базавыя веды для сваёй прафесійнай дзейнасці, прымушаюць сябе, хоць і без асаблівага імпульсу, цягнуць «хамут» адукацыі да канца. Дырэктар Рэспубліканскага цэнтра праблем чалавека БДУ Дзмітрый САГАЙДАК лічыць, што такое стаўленне некаторых студэнтаў да сваёй вучобы мае важкія прычыны. І іх нельга тлумачыць бестурботнасцю і някэмлівасцю маладога чалавека.*

### ПАСТУПІЎ І КІНЮЎ – ЁСЦЬ ІНШАЕ ВЫЙСЦЕ

Псіхологі дзеляць віды чалавечай дзейнасці на пяць катэгорый: «чалавек – чалавек», «чалавек – тэхніка», «чалавек – знак», «чалавек – мастацкі вобраз», «чалавек – прырода». І аб'ект працы ў кожнай з іх розны. Хтосьці схільны выбіраць для сябе такі від дзейнасці, дзе прадметам яго інтарэсу і намаганняў усе жыццё будзе тэхніка. Іншы пачуваецца камфортна, працуючы са знакавымі сістэмамі – лічбамі, літарамі і г.д. Ёсць людзі творчых спецыяльнасцяў, аб'ектам працы якіх служаць мастацкія вобразы, іх ролі, элементы. А некаторыя аб'ектам сваёй дзейнасці бачаць чалавека або калектывы. Праца людзей гэтай групы прафесій можа быць звязана з выхаваннем, навучаннем, трэніроўкай іншых людзей, медыцынскім абслугоўваннем і доглядам хворых, прававой дапамогай, арганізацыяй і кіраваннем калектывамі або нават вывучэннем, апісаннем і даследаваннем чалавека. Сярод іх выхавальнікі дзіцячых садоў, выкладчыкі ў школах, спартыўныя трэнеры, дактары, медсёстры, судзіі і адвакаты, адміністратары і менеджары, сацыёлагі, псіхологі, журналісты і г.д.

Нярэдка даводзіцца чуць ад будучага спецыяліста: «Мяне ванітуе ад гэтых усіх лічбаў, формул, ураўненняў!» І здзіўляцца не трэба: яму сапраўды кепска, бо раскрыцця ён можа толькі ў зносінах з іншымі. А яго асабістыя інтарэсы варта было б аднесці да групы прафесій «чалавек – чалавек».

Нават калі гэта становіцца відавочным, супрацоўнікі Цэнтра праблем чалавека БДУ раяць такому студэнту, які паступіў на тэхнічныя, эканамічныя і іншыя прыродна-навучныя факультэты, не спяшацца кідаць

вучобу. Але і не мірыцца з тупіковасцю сітуацыі. «Выйсце можа быць знойдзена іншае», – запэўніваюць яны. Калі чалавек атрымаў базавыя прафесійныя веды, напрыклад, у галіне камп'ютарнай тэхнікі, але яна яго не надта цікавіць, то з цягам часу ён можа стаць добрым арганізатарам, кіраўніком або менеджарам у камп'ютарнай фірме, і калі не ствараць камп'ютары і праграмы, то з поспехам іх прадаваць. «Змяніць не саму прафесію, а кола інтарэсаў сваёй прафесійнай дзейнасці – не так канчаткова і балюча», – тлумачаць псіхологі.

У навукова-метадычнай установе БДУ «Рэспубліканскі цэнтр праблем чалавека» сёння кажуць пра неабходнасць увядзення на трэціх або чацвёртых курсах вышэйшых навучальных устаноў сістэмы прафесіяналізацыі. «Для студэнтаў, схільных выкарыстоўваць сваю базавую прафесійную адукацыю ў мэтах арганізацыі вытворчай, галіновай і дзяржаўнай дзейнасці, на факультэтах павінны пачаць функцыянаваць сацыяльна-эканамічныя спецкурсы і трэнінгі», – тлумачыць сутнасць гэтага захаду дырэктар цэнтра Дзмітрый Сагайдак. Пакуль жа на факультэтах існуе дыферэнцыяцыя па спецыялізацыях, якая не дае ўсіх магчымасцяў для выбару прафесійнага кірунку.

### ГАРМОНІЯ Ў СУПАДЗЕННІ ІНТАРЭСАЎ І ПРЫРОДЖАННЫХ ЗАДАТКАЎ

Інтарэсы, як правіла, складаюцца пад уплывам сацыяльнага асяроддзя. І вельмі важна, каб гэтыя інтарэсы ўлічвалі задаткі, якія даюцца кожнаму чалавеку ад нараджэння. «Здольнасці і прафесійныя навыкі, якія фарміруюцца насуперак прыроджаным задаткам, могуць зрабіць чалавека ў яго штодзённай працоўнай дзейнасці глыбока няшчасным», – сцвярджае Дзмітрый Сагайдак.



Дзмітрый Сагайдак назірае за працэсам тэсціравання студэнтаў

У Рэспубліканскім цэнтры праблем чалавека ўсім юнакам і дзяўчатам прапануюць прайсці базавыя псіхафізіялагічныя і нейрафізіялагічныя тэсты, якія выяўляюць іх прыроджаныя схільнасці да таго або іншага віду дзейнасці.

Для самавызначэння студэнтам даюць прайсці тэст функцыянальнай асіметрыі мозга, які выяўляе паслядоўнасць апрацоўкі інфармацыі, устойлівасць да вострага і хронічнага стрэсу, рэжым рэлаксацыі і мабілізацыі, асабліва індывідуальнага стылю дзейнасці, звязаныя з прафесійнай эфектыўнасцю. Тэст жа працаздольнасці і ўраўнаважанасці нервовай сістэмы дапамагае высветліць трываласць, працаздольнасць, перашкодаўстойлівасць, устойлівасць да манатоннай дзейнасці, ураўнаважанасць. Тэст функцыянальнай рухавасці нервовай працэсу паказвае хуткасць пераходу асобы ад аднаго віду дзейнасці да іншага, хуткасць рэагавання на знешнія змены або адаптацыю, а таксама хуткасць засваення новай інфармацыі. Доследнаму маладому чалавеку раяць прайсці тэсты пераклучэння і

ўстойлівасці ўвагі, зрокавай памяці на лічбы, вобразнай памяці, тэст экстра-ці інтраверсіі і г.д. Ведаць гэтыя характарыстыкі вельмі важна. Яны дапамагаюць зразумець, ці знаходзіцца цікавасць студэнта да пэўнага віду дзейнасці ў гармоніі з яго прыроджанымі задаткамі.

Дзмітрый Сагайдак кажа, што людзей з шырокім наборам здольнасцяў няма, і дадае: «Як правіла, кожны адораны ўласцівасцямі і прызначаны да абмежаванага кола дзейнасці. Людзей з выражанымі талентамі або монаталентам таксама няшмат. Большасць валодае невялікім наборам задаткаў, на якіх пад уплывам выхавання і адукацыі могуць фарміравацца здольнасці».

Мінімум псіхафізіялагічных і нейрапсіхалагічных характарыстык асобы, якія дазваляюць спрагназаваць прафесійную скіраванасць маладога чалавека, супрацоўнікам цэнтра ўдалося вызначыць дзякуючы пятаццацігадовым даследаванням па прыдатнасці людзей да экстрэмальных відаў дзейнасці.

Ганна ЛАГУН



# Давайце пазнаёмімся!

*Вось ужо амаль 50 гадоў факультэт даўніверсітэцкай адукацыі ажыццяўляе падрыхтоўку замежных грамадзян да навучання ва ўніверсітэце. І цяпер калектыву факультэта рыхтуецца да святкавання юбілею.*

У 1961 г. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прыняў на вучобу першых іншаземцаў, пасланцаў Кубы – 61 чалавека. За паўвекавую гісторыю выпускнікамі факультэта і яго сябрамі сталі 8 тысяч замежных грамадзян з 98 краін свету.

Кожны новы навучальны год пачынаецца для замежнікаў са знаёмства з новым для іх сацыякультурным асяроддзем. Замежныя слухачы ўдзельнічаюць у цыкле сацыялігвістычных акцый пад дэвізам «Давайце пазнаёмімся!».

Так называецца першая частка падручніка, які выкарыстоўваецца ў навучальным працэсе. У пачатку навучання рускай мове як замежнай слухачы авалодваюць ведамі на элементарным узроўні, вучацца камунікаваць, распавядаць пра сябе, сваю краіну і родны горад. Падчас навучальных экскурсій замежныя слухачы знаёмяцца з Мінскам: наведваюць музей гісторыі БДУ, універсітэцкі дворык, робяць першыя фатаграфіі і відэазамалёўкі, рыхтуюцца да вечара.

У гэты раз вечарына «Давайце пазнаёмімся!» адбылася 12 лістапада. Слухачы з 25 дзяржаў рыхтавалі паведамленні пра родныя краіны і гарады, развучвалі вершы і песні на рускай і беларускай мовах, падбіралі яркія і маляўнічыя слайды, выпускалі газеты. Гэты вечар прайшоў вельмі жыва і цікава, у зале не змаўкалі апладзісменты. Калі прагучала фраза: «Я прыехаў з Бразіліі, дзе, вы, вядома ж, памятаеце, шмат дзікіх малпаў!» – усе заўсміхаліся. Зіні Жуліяна з Бразіліі распавёў пра асноўныя, знакавыя для яго краіны рэчы:



бразільскі карнавал, футбол, каву і... серыялы. А падарункам для ўсіх сталі паэтычныя радкі Якуба Коласа «Мой родны кут», якія выразна і натхнёна прачытаў Жуліяна. І ўсім, вядома ж, закарцела пабываць у Трансільваніі, у замку Дракулы, пра які распавяла Беатрыс з Румыніі. Зімерэр Габор з Венгрыі прызнаўся, што, пабываўшы ў Мінску летась, вырашыў прыехаць сюды для сур'ёзнага вывучэння рускай мовы.

Прыгажосці Турцыі, Паўднёвай Карэі, каньёны Злучаных Штатаў Амерыкі, ландшафты Кітая ілюстравалі апавяданні слухачоў. Нікога не магло пакінуць абаяльным танцавальным кампазіцыі, віртуозна выкананыя Бегенчам Юсупавым, Даніярам Мулаевым з Туркменістана і Ван Чжааняна з Кітая, якія парадавалі глядачоў брэйк-дансам. Кітаецкі

Чжоу Ген, Мья Бо, Чжан Цын, Чжан Жуэй зачаравалі ўсіх сваёй грацыяй.

Пяшчотна і кранальна выконвалі песню «Зімовы сон» на рускай мове Дун Нуань і Цуй Ін. «З каханымі не раставайцеся!» – пранікнёна паўтаралі Чарлі Боланд, Адам Морысан з ЗША і Агата Цыбульска з Польшчы. Урывак з паэмы А.С. Пушкіна «Руслан і Людміла» інсцэніравалі будучыя філолагі з 1-й групы. Усіх пакарыла песня «Мой Азербайджан» Шаміля Мамедава. Кітайскія слухачы дружна праспявалі пра сталіцу сваёй краіны Пекін.

Дэкан В.М. Малафееў падзякаваў усім удзельнікам вечара, пажадаў поспехаў у вучобе і новых цікавых мерапрыемстваў на факультэце.

**Алена КІШКЕВІЧ,**  
намеснік дэкана ФДА

**Анастасія РАГАТКО**

## «Cogito» аб'яднаў мысляроў

*У кастрычніку на філалагічным факультэце БДУ адбылося другое пасяджэнне міжуніверсітэцкага дыскусійна-аналітычнага клуба, які аб'яднаў фалькларыстаў, культуралагаў, літаратараў, гісторыкаў, мастацтвазнаўцаў з БДУ, БДПУ імя М. Танка, БДУКіМ, ГДУ імя Ф. Скарыны, Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы НАН Беларусі.*



*На прэдыдзім плане: члены клуба В. Новак (ГДУ імя Ф. Скарыны), А. Алфёрава (ІМЭФ НАНБ), Н. Гулак (БДУКіМ)*

Кола пытанняў, па якіх вялася дыскусія, паказала, што ў асэнсаванні культуры, якая мае справу з жывым, бясконцым творчым працэсам, вынікі якога непракцавальныя, ніколі не бывае канчатковасці, завершанасці. Таму надзвычай актуальнай падалася тэма абмеркавання – «Фальклор – міфалогія – міфапаэтыка». З прывітальным словам да ўдзельнікаў і сяброў клуба звярнуўся намеснік дэкана філалагічнага факультэта БДУ Павел Навойчык.

Сустаршыні клуба – літаратар Міхась Кенька (БДУ), культуралаг Вячаслаў Калацэ (БДУКіМ) і фалькларыст Алесь Лозка (БДПУ) вызначылі проблемнае поле дыскусіі.

Як і раней, самымі актыўнымі ініцыятарамі сустрэчы сталі выкладчыкі кафедры тэорыі літаратуры БДУ (загадчык – прафесар Вячаслаў Рагойша) і супрацоўнікі вучэбна-навуковай лабараторыі беларускага фальклору БДУ (загадчык – дацэнт Таццяна Марозава).

Наступнае пасяджэнне адбудзецца ў красавіку 2011 г. на базе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў.

Да ўдзелу ў міжуніверсітэцкім дыскусійна-аналітычным клубе «Cogito» запрашаюцца ўсе зацікаўленыя!

**Рыма КАВАЛЁВА,**  
**Вольга ПРЫЕМКА**

## Міжнародны дзень ГІС у БДУ

*Выкладчыкі і студэнты геаграфічнага факультэта, а таксама вядучыя аічынныя спецыялісты па ГІС-тэхналогіях 17 лістапада ўдзельнічалі ў мерапрыемствах, прысвечаных Міжнароднаму дню геаграфічных інфармацыйных сістэм (ГІС).*



«Дзень ГІС» праводзіцца ўжо 10-ы год на геаграфічным факультэце і 12-ы раз у свеце. У БДУ яго арганізуе міжкафедральная студэнцкая навукова-даследчая ГІС-лабараторыя (СНДЛ ГІС). Мерапрыемства праводзілася ў выглядзе конкурсу ГІС-праектаў студэнтаў рэспубліканскіх ВНУ і сустрэчы студэнтаў з вядучымі ГІС-спецыялістамі нашай краіны з Навукова-даследчага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства па землеўпарадкаванні, геадэзіі і картаграфіі, Дзяржаўнага цэнтра картографічна-геадэзічных матэрыялаў і даных Рэспублікі Беларусь, РУП «Белкартаграфія», РУП «Беларускі дарожны інжынерна-тэхнічны цэнтр», а таксама выкладчыкамі БСГА, БДТУ і БДПУ імя М. Танка.

Характэрна, што па рашэнні журы навучэнцы геаграфічнага факультэта БДУ сталі пераможцамі ва ўсіх конкурсных раздзелах. У намі-

нацыі «Прымяненне геаграфічных інфармацыйных сістэм у студэнцкіх навуковых даследаваннях» дыпламам I ступені адзначана студэнтка геафака *Таццяна Табальчук* (праект «Разлік метэапараметраў квазістойлівасці атмасферы з выкарыстаннем ГІС WRF»).

У намінацыі «Прымяненне геаграфічных інфармацыйных сістэм у прыкладных даследаваннях студэнтаў» першынствавалі студэнты геафака *Ігар Кацюра* і *Андрэй Паваротны* («Выкарыстанне ГІС-тэхналогій у практыцы землеўпарадкавання»).

У намінацыі «Стварэнне ГІС інфармацыйна-даведачнага і адукацыйнага характару» дыпламам I ступені адзначаны магістрант геафака *Сяргей Грыб* («Стварэнне гідралагічнай базы геаданых у ГІС ArcGIS»).

**Дзмітрый КУРЛОВІЧ,**  
кіраўнік СНДЛ ГІС  
геаграфічнага факультэта



ВЕДАЙ НАШЫХ!

## ЭКСТРЕМАЛЬНЫ МАРАФОН

**Каманда факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ заваявала першае месца на 4-й міжнароднай студэнцкай алімпіядзе па праграмаванні IEEEExtreme.**

У складзе каманды-пераможцы добра вядомыя гульцы – магістрант Павел Іржаўскі, аспірант Аляксей Толсцікаў і пяцікурснік Філіп Пронін. Гэтае трыа і яшчэ пяць камандаў БДУ, якія прадстаўлялі факультэты механіка-матэматычны, радыёфізікі і электронікі, упершыню бралі

ўдзел у прэстыжных спаборніцтвах. Усяго ж у 4-й міжнароднай студэнцкай алімпіядзе па праграмаванні IEEEExtreme удзельнічалі 755 камандаў з усяго свету. 23–24 кастрычніка яны змагаліся за права называцца найлепшымі праграмістамі па версіі IEEE.

Своеасаблівасць гэтых спаборніцтваў у тым, што яны праводзяцца адначасова па ўсім свеце з выкарыстаннем глабальнай сеткі інтэрнэт. Гэта сапраўдны 24-гадзінны марафон, падчас якога камандзе трэба справіцца з шэрагам задач алгарытмічнага і практыка-арыентаванага характару, што публікуюцца ў рэжыме рэальнага часу на афіцыйным сайце алімпіяды. Зваротны адлік пачынаецца ў 0 гадзін па Грынвічы (тры гадзіны ночы па мінскім часе) у перадапошнюю суботу кастрычніка і завяршаецца па заканчэнні поўных сутак раніцай у нядзелю. У адпаведнасці з правіламі, да ўдзелу дапускаюцца каманды, якія складаюцца не больш чым з трох чалавек. Галоўным прызам для пераможцы з'яўляецца паездка на любую з канферэнцый, якія праводзяцца IEEE на працягу года, на свой густ.

### ДАВЕДКА

Алімпіяда IEEEExtreme праходзіць штогод пад эгідай Інстытута інжынераў па электратэхніцы і электроніцы (IEEE) – найбуйнейшай міжнароднай прафесійнай арганізацыі, заснаванай у 1884 г., якая аб'ядноўвае больш за 450 тысяч спецыялістаў, у тым ліку больш за 80 тысяч студэнтаў. IEEE з'яўляецца адным з вядучых выдаўцоў навукова-тэхнічнай перыёдыкі (на яго долю прыпадае трэцяя частка ад агульнага аб'ёму навуковых прац, якія публікуюцца), штогод арганізуе каля 1100 навуковых канферэнцый, сімпозіумаў і семінараў, якія ахопліваюць актуальныя раздзелы электронікі і інфармацыйных тэхналогій.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ



Павел Іржаўскі, Аляксей Толсцікаў і Філіп Пронін

ДА ЎВАГІ!

## ФРЭ пераўтварыўся ў ФРКТ

**Рашэннем Вучонага савета БДУ ад 8 лістапада зацверджаны змены ў назвах шэрагу кафедраў факультэта радыёфізікі і электронікі, а таксама самога факультэта.**

Такім чынам, прынята новая назва факультэта – **факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій**.

Кафедра радыёфізікі перайменавана ў кафедру радыёфізікі і лічбавых мэдыятэхналогій; кафедра інфарматыкі – у кафедру інфарматыкі і камп'ютарных сістэм; кафедра кібернетыкі – у кафедру тэлекамунацый і інфармацыйных тэхналогій; кафедра сістэмнага аналізу – у кафедру сістэмнага аналізу і камп'ютарнага мадэлявання; кафедра фізікі – у кафедру фізікі і аэракасмічных тэхналогій.

КАНФЕРЭНЦЫІ

## ІНФАРМАТЫЗАЦЫЯ АДУКАЦЫІ

**Трохдзённая міжнародная канферэнцыя «Інфарматызацыя адукацыі–2010: педагагічныя аспекты стварэння інфармацыйна-адукацыйнага асяроддзя» адкрывалася 28 кастрычніка ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце.**

У афіцыйнай цырымоніі прынялі ўдзел першы намеснік міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь Аляксандр Жук, рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка, дырэктар Інстытута ЮНЕСКА па інфармацыйных тэхналогіях у адукацыі Дэндзеў Бадарч і госці з краін СНД. У гэты ж дзень адбыліся пленарнае пасяджэнне і выстава-прэзентацыя адукацыйных ініцыятыў вядучых ІТ-кампаній: CISCO, IBM, Microsoft, ORACLE, SAP, 1C. Акрамя таго, з 12.30 да 13.00 ажыццяўлялася онлайн-трансляцыя на Беларусь, Казахстан і Расію.

У рамках канферэнцыі працавалі 5 секцый, на якіх выступілі каля 150 вядомых спецыялістаў у галіне

інфарматызацыі адукацыйнага працэсу. Яны абмеркавалі шэраг пытанняў, якія тычацца стратэгіі фарміравання інфармацыйна-адукацыйнага асяроддзя, інтэграцыі інфармацыйных і педагагічных тэхналогій; сучасных дыстанцыйных, мабільных і інтэрнэт-тэхналогій новага пакалення; падрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі педагагічных кадраў у сферы інфарматызацыі адукацыйнага працэсу і інш.

Арганізатарамі форуму выступілі БДУ, Міністэрства адукацыі Беларусі, Інстытут ЮНЕСКА па інфармацыйных тэхналогіях у адукацыі і БДПУ імя Максіма Танка.

Ларыса ПЕТРАВЕЦ

ВЕСТКІ З ФАКУЛЬТЭТАЎ

## Перспективы постсавецкай прасторы ў XXI стагоддзі

**Факультэт філасофіі і сацыяльных навук правёў міжнародную навуковую канферэнцыю «Постсавецкая прастора ў светаўладкаванні XXI стагоддзя: прырытэты, асаблівасці, будучыня».**

З прывітальным словам да ўдзельнікаў і гасцей навуковага форуму звярнуўся рэктар БДУ акадэмік С.У. Абламейка. На пленарным пасяджэнні прагучаў шэраг дакладаў, кожны з якіх факусаваўся на найбольш вострых сацыяльных праблемах сучаснага ўладкавання свету з яго лакальнымі і глабальнымі рэаліямі і перспектывамі. З асаблівай цікавасцю і ўвагай удзельнікі канферэнцыі выслухалі старшыню Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу акадэміка А.М. Рубінава пра спецыфіку развіцця беларуска-расійскіх адносін і іх ролю ў вызначэнні будучыні Беларусі. Акадэмік Я.М. Бабосаў у сваім дакладзе акцэнтаваў увагу аўдыторыі на ролі дзяржаўнага суверэнітэту і нацыянальнай культуры ў кантэксце новага светаўладкавання. Прафесар А.Р. Бухавец прадставіў магчымыя сцэнарыі інтэграцыі на постсавецкай прасторы, а кандыдат філасофскіх навук А.В. Гусеў прапанаваў для абмеркавання



Намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Аляксандр Слабадчук (злева) і начальнік аддзела рэкламнага і інфармацыйнага забеспячэння навуковых распрацовак НДЧ-ГУН Сяргей Сахарук (у цэнтры)

ВЫСТАВЫ

## Тыдзень ІТ

**Навукова-тэхнічныя распрацоўкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта былі прадстаўлены на 12-й міжнароднай спецыялізаванай выставе «Перспектывы тэхналогій і сістэмы: інфарматыка, тэлекамунацыі, бяспека» – PTS-2010. Яна праходзіла з 16 па 18 лістапада ў НВЦ «Белэксна».**

Сёлета на выставе экспанавалася каля 25 навуковых праектаў БДУ ў галіне інфармацыйных тэхналогій у адукацыі, медыцыне, нафта- і газаздабычы, прыборабудаванні і прыладах сувязі.

У дзень адкрыцця выставы стэнд БДУ наведаў намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Аляксандр Слабадчук, які азнаёміўся з распрацоўкамі ўніверсітэта. Сярод наведнікаў і спецыялістаў асаблівы інтарэс быў праяўлены да камп'ютарна-арыентаваных прыбораў (генератары сігналаў, лічбавыя асцылографы, шматканальныя аналага-лічбавыя пераўтваральнікі).

Па выніках працы выставы БДУ быў узнагароджаны дыпломам за прапанову інавацыйных адукацыйных тэхналогій у галіне ваенных дысцыплін.

Выстава традыцыйна праводзіцца ў рамках «Тыдня інфармацыйных тэхналогій» і скіравана на ўкараненне перадавых распрацовак у айчынную ІТ-індустрыю, а таксама на развіццё перспектывы супрацоўніцтва з новымі партнёрамі.

Сектар выставачнай дзейнасці НДЧ-ГУН



Член-карэспандэнт НАН Беларусі А.А. Афанасьеў (старшыня ВАК), акадэмік А.М. Рубінаў, член-карэспандэнт НАН Беларусі А.М. Данілаў, акадэмік С.У. Абламейка і акадэмік Я.М. Бабосаў

арыгінальную тэму: «Новы сусветны парадок: пагрозы і небяспекі для сучаснага сусветнага развіцця».

У канферэнцыі ўдзельнічалі навукоўцы з Расіі, Украіны, Казахстана, Латвіі, Польшчы, Іспаніі. Доклад прафесара сацыялогіі Універсітэта Барселона Хесуса М. дэ Мігеля быў прысвечаны аналізу сістэмы вышэйшай адукацыі ў сувязі з сусветным эканамічным крызісам і глабалізацыяй яго наступстваў. Прафесар Паў Мары-Клозэ звярнуўся да сацыяльных

праблем дзяцінства і сіроцтва, у тым ліку ў параўнальным аналізе састанам у нашай краіне.

Канферэнцыя працягнулася ў фармаце «круглага стала» па праблемах сацыяльна-эканамічных прырытэтаў развіцця Беларусі (прафесар А.М. Тур), асаблівасцяў беларускай мадэлі развіцця (доктар палітычных навук С.А. Кізіма), а таксама ролі і адказнасці сацыяльных і гуманітарных навук у пераасэнсаванні ладу XXI стагоддзя (прафесар Я.С. Яскевіч).

Аліса СЕЛЯЗНЁВА



## «Стань najlepшым!»

САК «Брыганціна» ў чарговы раз расчыніў свае дзверы для студэнцкага актыўу БРСМ БДУ. З 9 па 11 лістапада на яго базе прайшоў грамадска-адукацыйны форум-конкурс на najlepшую пярвічную арганізацыю «Стань najlepшым!». 17 факультэтаў БДУ былі прадстаўлены самымі яркімі, актыўнымі і ініцыятыўнымі студэнтамі.

Праграма парадавала разнастайнасцю і насычанасцю. Трэнеры на згуртаванне камандаў факультэцкіх пярвічных арганізацый, абарона праектаў, ролевая гульня, правядзенне тэматычных секцый па напрамках дзейнасці БРСМ БДУ, творчы вечар самапрэзентацый камандаў, дыскатэка – гэта далёка не ўсе мерапрыемствы, праведзеныя за тры дні.

Першым заданнем для студэнтаў стала ролевая гульня «Дзяржава», за час якой кожны ўдзельнік змог заявіць пра сябе, праявіць кемлівасць і ацаніць здольнасці сваіх таварышаў. І калі першая частка гульні была разлічана на згуртаванне каманды, то ў другой кожны мог праявіць індывідуальнасць, паказаць, чаго варта яго веды.

Другі дзень пачаўся з пазітыўнай музычнай зарадкі, падаранай камандай БРСМ БДУ па чэрлідынгу «DanStart».

Прэзентацыя праектаў уразіла свежымі ідэямі і нестандартнасцю прапанаваных мерапрыемстваў. «Гульні розуму», «Хвіліна славы», «Цудоўная васьмёрка БДУ», «Канферэнцыя па камп'ютарных тэхналогіях», «Школа выжывання», цэнтр асобнага развіцця «Форс-мажор», «Manage stile & Lider fasion». Кожны факультэт прапанаваў нешта новае і цікавае. Пераможцам у гэтай намінацыі стаў праект гістарычнага факультэта «Навукова-палітычная школа», які паспяхова стартаваў яшчэ задоўга да конкурсу. Не пакінулі без увагі і праект «Абдымі свой факультэт»,



Пераможца форуму-конкурсу – каманда ФМА

прапанаваны хімікамі. Адзін са спонсараў форуму, кампанія «PR-labs», узнагародзіў хімфак падарункам – аўдыясістэмай. Трэцяе месца заняў праект гуманітарнага факультэта «Студыя бодзі-арта». Не абышлося і без гумару. Праект «Давай пажэнімся» ад каманды філфака проста запаліў залу! Сапраўды, ідэя ажаніць сакратара ПА ГА «БРСМ» БДУ Мікулку Дзмітрыя была прынятая на ўра!

У намінацыі «Оскар» (прадстаўленне камандаў) першымі сталі курсанты ваеннага факультэта. Іх бачанне крушэння Вавілона прымусіла многіх па-новаму зірнуць на гісторыю. Другое і трэцяе месца занялі адпаведна юрысты і гісторыкі.

Завяршала самы насычаны дзень тэматычная дыскатэка «Children Party», уваход на якую быў магчымы толькі пры наяўнасці карнавальнага касцюма.

Апошнім этапам форуму стала прэс-канферэнцыя з удзелам кіраўніцтва БДУ і ЦК ГА «БРСМ». Адказвалі на пытанні студэнтаў першы прарэктар БДУ Міхаіл Жураўкоў і першы сакратар ЦК ГА «БРСМ» Ігар Бузоўскі. Студэнты цікавіліся магчымасцю рэалізаваць такія праекты, як будаўніцтва

ўласнай аўташколы на базе БДУ, стварэнне ўласнага студэнцкага фільма, прапаноўвалі заліць каток каля інтэрнатаў у Гаі, даведваліся, калі адкрыюць «сямёрку» і хто там будзе жыць.

Урачыстай цырымоніі закрыцця ўсе чакалі з асаблівым хваляваннем, бо менавіта на ёй павінны былі прагучаць назвы камандаў, якія сталі najlepшымі. Вадзім Шчаглоў і Ася Татур – вядучыя мерапрыемства – пачалі здалёку. Інтрыга трымалася доўга. Было сказана шмат цёплых слоў удзельнікам, якія зрабілі гэты форум плённым і яркім.

Пераможцам грамадска-адукацыйнага форуму «Стань najlepшым!» быў прызнаны **факультэт міжнародных адносін**. Другое месца было прысуджана камандзе **ваеннага факультэта**, згуртаванасць якой была на працягу ўсёго конкурсу па-за канкурэнцыяй. Трэцяе месца заняў **юрыдычны факультэт**. Выдатным дадаткам да смаку перамогі сталі падарункі ад спонсараў – прадпрыемстваў «Слодчыч» і «Анега».

Кожная каманда сапраўды стала адной вялікай і дружнай сям'ёй. Не важна, ці стала яна першай, важна тое, што яна стала najlepшай!

**Жанна ЖАРКО**

## Кубак КВЗ студгарадка

Чарговы розыгрыш Кубка КВЗ Студэнцкага гарадка БДУ адбыўся 10 лістапада ў гасціннай актавай зале ўніверсітэцкага ліцэя.

У гэты дзень тут сабраліся не толькі ўдзельнікі, заўзятары і журы конкурсу. Па порцыю добрага настрою прыйшлі і проста аматары пасмяяцца ад душы. З першых слоў вядучага Кубка Аляксандра Гаўрыльчыка стала зразумела, што добры гумар гарантаваны.

Выбраць najlepшую каманду трэба было членам журы, у склад якога ўваходзілі: двухразовы чэмпіён Міжнароднага саюза КВЗ Віктар Толкач, дэкан ФДА Вячаслаў Малафееў, начальнік псіхалагічнай службы БДУ Руслан Папок, намеснікі начальніка ўпраўлення па справах культуры БДУ Кацярына Саладуха і Андрэй Рында. Усе яны частыя госці на Кубку КВЗ Студэнцкага гарадка, па словах Віктара Толкача, яго ўжо 6 разоў запрашалі сюды ў якасці эксперта. Перад журы стаяла задача выбраць не толькі каманду, якая стане ўладальнікам Кубка КВЗ, але і najlepшага гульца разам з najlepшым жартам вечара. За званне пераможца змагаліся 5 камандаў з розных інтэрнатаў: «Нулявы кіламетр», інтэрнат № 11, «А паехалі да мяне...» з «двойкі», каманда «Лайф» з інтэрната № 5, «Памылка Чака Норыса», інтэрнат № 6, і каманда КВЗ «Так трэба» з трэцяга інтэрната.

Удзельнікаў і заўзятараў мерапрыемства чакалі тры конкурсы – «Размінка», «Біятлон» і «Фрыстайл», у кожным з якіх каманды выкліся на ўсе сто, бо тэма гульні гэтага сезона «Знак якасці». І самай «якаснай» стала каманда КВЗ «**А паехалі да мяне ...**» з **інтэрната № 2**, менавіта яна ўжо ў другі раз завалодала Кубкам КВЗ Студэнцкага гарадка БДУ.

Ганна Неменава з каманды-пераможніцы распавяла нам, адкуль яны бяруць жарты для будучых гульняў. «Мы збіраемся камандай і складаем жарты-праўдзінікі. Для гэтага неабходны лісток паперы і добры настрой. На аркушы кожны запісвае пачатак жарта, затым перадае яго наступнаму, каб той яе працягнуў. У канцы ўсё зачытваюць атрыманыя жарты, і, калі ў адказ на яе чуюцца смех, яна адпраўляецца ў наш архіў, – падзялілася сакрэтамі Ганна. – Калі жарты прыходзяць у галаву раптоўна, а паперы пад рукой няма, на дапамогу прыходзіць мабільны тэлефон».

Званне najlepшага гульца КВЗ нечакана для ўсіх атрымаў дырэктар Студгарадка БДУ Міхаіл Чарапеннікаў, які актыўна падыгрываў камандам.

Конкурс завяршыўся, пераможцы атрымалі заслужаныя намінацыі, а мы з нецярплівасцю чакаем наступнай гульні.

**Вікторыя ГУЛЕВІЧ**


Пераможніцы Кубка студгарадка з каманды інтэрната №2

## Капуснік–2010: люстэрка студэнцкіх клопатаў

Чарговая «бойка» першакурснікаў за кубак гумару – Капуснік–2010 адбылася 17 лістапада ў ліцэі БДУ.

Як заўсёды, зала была запоўнена камандамі падтрымкі, і шмат хто з глядачоў быў вымушаны сядзець на сходах, што не шкодзіла прагляду асноўнай дзеі. А сёлета было на што паглядзець.

Што тычыцца саміх выступленняў камандаў, то, калі сабраць у адзін сюжэт усе жарты, можна было б стварыць кінастужку пра большасць самых надзённых студэнцкіх клопатаў, пададзеных з гумарыстычным адценнем.

Хімікі праз мініяцюру «Дэтэктар хлусні» (паводле вядомай тэлепраграмы) запыталі ў рэктара БДУ Сяргея Абламейкі, ці сапраўды будынак вучэбнага корпусу на Прывакзальнай плошчы, які ўзводзіцца ўжо колькі год, ствараецца пад рэктарат. На што кіраўнік універсітэта

адказаў: «Няпраўда», а дэтэктар паказаў, што ён зманіў. А пасля той жа самы дэтэктар высветліў, што ўвогуле гэта быў зусім і не Сяргей Уладзіміравіч (сам ён тым часам з іроніяй назіраў за патугамі свайго двайніка з залы).

Прадстаўнікі гуманітарнага факультэта праз свой відэаролік прадэманстравалі, у якім маляўнічым месцы яны навучаюцца (філіял БДУ, што за кальцавой), і не забылі нагадаць, «як цяжка бывае студэнтам адшукаць жыллё для бессэнсоўнага там забівання часу».

Хутка зімовая сесія. Для першых курсаў першы вопыт здачы сапраўдных іспытаў, і, вядома, гэтую тэму не абмінулі ўвагай. Гісторыкі паказалі мініяцюру таго, як бы падалі футбольныя камен-

татары экзаменацыйную дзею з удзелам вядомых колішніх студэнтаў-футбалістаў. Апошнія, натуральна, адказвалі выкладчыкам з дапамогай прыёмаў са спартыўнага арсенала, чым вельмі пацешылі публіку.

Калі вы студэнт платнай формы навучання, для таго, каб перавесціся на бюджэт ці панізіць кошт аплаты, неабходна адпавядаць пэўным крытэрыям: вучыцца на 8–10, прымаць актыўны ўдзел у студэнцкім жыцці, быць у складзе БРСМ і г.д. А вось народ з Інстытута бізнесу менеджменту і тэхналогій дадаў, што яшчэ трэба «запусціць шарык па вадзе ды правесці іўдзееў праз пустыню».

Свет за апошнія сто гадоў істотна змяніўся. Жанчыны і мужчыны ўжо даўно маюць роўныя правы (камусьці ў гэта верыцца, як, напрыклад, студэнтам юрфака). Па-

ведамленне навін: дзяўчына чытае сціплы жарт, абাপіраючыся на хлопца, як на стойку, а пасля – наадварот. Сапраўдная роўнасць. Ці не так?..

Перадапошнімі выступалі пераможцы мінулага года – факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій. Адрозніваў іх форма каманды: пяць сур'ёзных хлопцаў у чорных гарнітурах. Выглядала эфектна. Яны былі ўпэўненыя ў сваёй перамозе і на словах і на справе. «Далі фору астатнім камандам», проста стаячы без слоў секундаў трыццаць, пераспявалі на студэнцкі манер песеньку Любэ «Камбат», з'елі як халаднік мядузу, якая мусіла прагназаваць іх перамогу ў мерапрыемстве, чым былі вельмі расчараваныя (памятаеце лёс васьмінога Паўля – паспяховага прадказальніка футбольнага чэмпіянату свету 2010 г. у ПАР). І, бадай,

яны адзіныя за ўвесь вечар казалі не толькі пра тое, што яны самыя лепшыя і перамогучы, але і нагадалі, што мы – прадстаўнікі розных факультэтаў, з'яўляемся студэнтамі аднаго ўніверсітэта. Мажліва, проста піяр, але ён спрацаваў.

Група падтрымкі радыёфізікаў была таксама на вышыні і па колькасці, і па якасці, за што і атрымала адпаведны прыз.

А скончылася мерапрыемства віншавальным словам рэктара, толькі ўжо сапраўднага (17 лістапада – Дзень студэнта) і раздачай узнагарод: прыз у намінацыях за najlepшы тэкставы жарт накіраваўся ў ІБМТ, а за найцікавейшую мініяцюру – на геафак.

Размеркаванне па месцах:

- 1) ФРКТ,
- 2) Гістфак,
- 3) Журфак.

**Алесь НОВІКАЎ**